

Stamic Quartet

Bedřich Smetana, Antonín Dvořák

EUROART
PRAHA

Stamic Quartet

Jindřich Pazdera – violin
Josef Kekula – violin

Jan Pěruška – viola
Vladimír Leixner – cello

Inaugurační koncert **Stamicova kvarteta** se konal 16. září 1985 v pražském Klementinu a již na podzim téhož roku uskutečnil soubor svůj první zahraniční zájezd do Anglie a Irska. Rok na to zvítězilo kvarteto v mezinárodní soutěži v Salcburku pořádané Evropskou rozhlasovou unií (EBU), v roce 1987 získalo výroční cenu Českého spolku pro komorní hudbu.

Dnes patří Stamicovo kvarteto, které hraje ve složení Jindřich Pazdera, Josef Kekula – housle, Jan Pěruška – viola a Vladimír Leixner – violoncello, k renomovaným kvartetním souborům s mezinárodní pověstí. Jejich koncertní kalendář posledních deseti let zahrnuje vystoupení ve všech zemích Evropy, v Japonsku, Indonésii, Tchaj-wanu, Kanadě, Mexiku, USA, Izraeli aj.

Za nahrávku kompletních smyčcových kvartet B. Martinů (1991) a A. Dvořáka (1988) získal soubor ocenění Grand Prix du disque de l'Academie Charles Cros v Paříži.

Stamic Quartet held their inaugural concert on the 16th September, 1985, in Prague's Klementinum, and by the autumn of that year they were already travelling on their first foreign tour to England and Ireland. A year later the ensemble won the International Competition in Salzburg organised by the European Broadcasting Union (EBU), and the following year, they were presented with the annual prize of the Czech Chamber Music Society.

Today, the Stamic Quartet (Jindřich Pazdera, Josef Kekula – violins; Jan Pěruška – viola; Vladimír Leixner – cello) is a leading ensemble enjoying an international reputation. Their concert calendar for the past ten years has included performances throughout Europe, Japan, Indonesia, Taiwan, Canada, the USA, Mexico, and Israel.

The Quartet is a regular guest of the Prague Spring Festival, where they have performed two series of concerts featuring the complete string quartets of important composers: in 1997, the quartets of Alois Hába, and Jan Klusák in 2001.

The ensemble won the Grand Prix du disque de l'Academie Charles Cros in Paris for their recording of the complete string quartets of Bohuslav Martinů (1991) and Antonín Dvořák (1988).

Smyčcový kvartet č. 1 e moll

Smyčcový kvartet č. 1 e moll „Z mého života“ je jedním z nejniternějších děl komorní literatury a ve světové kvartetní literatuře díky svému obsahu i dílem v podstatě výjimečným. Kompozice kvartetu následovala po dokončení partitury opery Hudička v létě roku 1876 a byla dokončena 29. prosince roku 1876 jako první skladba komponovaná v Smetanově novém sídle v Jabkenicích u Mladé Boleslavi. Po odmítnutí skladby pro velikou interpretační obtížnost se první provedení se uskutečnilo až 29. března 1879 na jednom z pravidelných koncertů Umělecké besedy v pražském Konviktě. Tehdejšími interprety byli členové orchestru Prozatímního divadla v Praze. Podle dochovaných pramenů byl autor provedení přítomen a dílo sklidilo bouřlivé ovace. Snad právě díky tomuto úspěchu vyšel kvartet o rok později tiskem u firmy Františka A. Urbánka a záhy se stal žádaným na mnoha zahraničních podiích.

Smyčcový kvartet „Z mého života“ bývá velmi často označován jako hudební výpověď o hlavních citových událostech autorova života. K tomuto výkladu přispívá též Smetanův zveřejněný komentář v několika soukromých dopisech J. Srbovi-Debrnovu a nakladateli Františku A. Urbánkovi:

„... Co se týče stylu mého quartetta, přenechávám úsudek o tom milerád jiným a nebněvám se naprosto, jestliže se tento styl nelíbí, neb se proti všemu zvyku dosavadního stylu quartettního staví! Neměl jsem v úmyslu napsati nějaké quartetto dle receptu a dle usu forem obvyklých. I mne se forma každé komposice dá sama sebou dle předmětu. A tak si toto quartetto udělalo formu samo. Chtěl jsem totiž vyobrazit v tónech běh svého života...“

„... I. věta: Volání osudu do boje života (blavní motiv), náklonnost k umění v mém mládí, náklonnost pro romantiku, jak v budbě, tak i v lásce, v životě vůbec, nevýslovné toužení po něčem, co jsem nemohl vyslovit aneb určitě si představit a též výstraha budoucího neštěstí a ten dlouho znějící tón ve finale povstal z tobo počátku, jest to ono osudné pískání nejvyšších tónů v uchu mém, které v r. 1974 mně oznamovalo mou bluchotu.

II. věta: Quasi Polka uvádí mne v upomínkách do veselého života mého mládí, jak mezi venkovany, tak v saloně ve vyšších kruzích, kde jsem skoro celá mladá léta trávil, jako komponista tanečních kusů...

III. věta: Upomíná mě blabost první mé lásky k dívce, která se později stala mou věrnou ženou...

IV. věta: Poznání národního uvědomění v našem krásném umění, radost nad cestou již nalezenou v národním umění, šťastný úspěch na této cestě, až konečně zabvídne v uchu mém strašně znějící vysoký tón co výstraha mého krutého osudu, mé nynější bluchoty, která mě navždy uzavřela omu blaženost, slyšeti a kochati se v krásách našeho umění. Podrobení se nezvratnému osudu, který už v první větě co výstraha se ozval, s malinkatým paprskem naděje na lepší budoucnost...“

Cítat se zdá však být více určitou výpovědí o osobních pocitech skladatele při kompozici, než programem či obsahovým návodem díla. I přes Smetanův komentář o vlastní formě, je dílo jasně strukturováno do čtyřvěté kompozice, kde obě krajní věty jsou ve formě sonátové, věta druhá ve formě scherzové trojdílné a věta třetí je kombinací ronda a formy sonátové a variační.

String Quartet No. 1 in E minor

The String Quartet No. 1 in E minor “From My Life” is one of the most intimate works in chamber music and its content places it in an exceptional position in the world’s chamber literature. Smetana started to work on the quartet after he finished his opera “The Kiss” in the summer of 1876. It was completed on December 29th, 1876, thus becoming the first piece of music composed in Smetana’s new home in Jabkenice near the town of Mladá Boleslav, East Bohemia. Although the composition was initially rejected as being too advanced and difficult to perform, the premiere took place on March 29th, 1879, at one of the regular concerts of Umělecká Beseda (Artists’ Club) in the Konvikt house in Prague. It was performed by members of the orchestra of the Provisional Theatre in Prague. According to contemporary sources, Smetana was present at the concert and his work was received with rapturous applause. Perhaps it was the success of the premiere that secured the work’s publication a year later by František A. Urbánek’s publishing house. Soon after it was in demand for performances abroad.

Smetana’s Quartet No. 1 is very often considered a musical testimony to the major emotional events in the composer’s life. Smetana’s own comments, written in several of his

letters to Josef Srb-Debrnov and the publisher František A. Urbánek, contribute to such an interpretation:

"...As far as the style of my quartet is concerned, I let others make the judgment and I shall not be angry if the style will not be well received as it is in opposition to all traditions of the present quartet style! It was not my intention to compose a quartet that would be in accordance with the usual formula. To me, the form reveals itself with the subject matter. And so this quartet has chosen its own form. I wanted to depict the course of my life in music..."

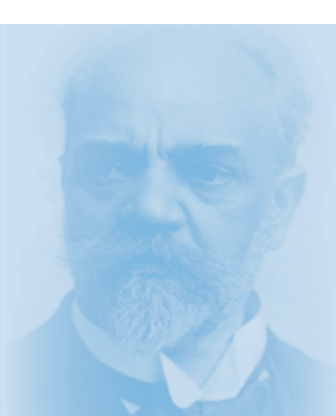
"1st movement: The fates summon to take part in life's combat (the main theme), love of art in my youth, my affection for romance in music, in love and in life generally, and the unspoken longing for something which I could not name or imagine clearly, and also a warning of my future misery, and the long sounding tone in the finale arises from the beginning, that is the fatal screeching of the highest tones in my ear, which announced my deafness in 1874.

2nd movement: The Polka-like tune reminds me of the happy life of my youth, among peasants as well as in a drawing room among people from higher circles where I spent most of my youth as a composer of dance music...

3rd movement: A recollection of my first love, a girl who later became my wife...

4th movement: The realization of national maturity in our beautiful art, joy over the course of our national art, success on this path, and then eventually this terribly high-pitched note sounding in my ear as a warning sign of my cruel destiny, my present deafness which forever ended that happiness of listening and enjoying the beauty of our art. Submission to the inevitable fate that announced itself in the very first movement as a warning, with a little gleam of hope of better future..."

The quotation, however, seems to be a testimony to the personal feelings of the composer at work, rather than an explanation of a form, or an introduction to the contents of his work. Despite Smetana's reference to his newly created form, the work has a clear structure where the first and last movements are in sonata form, the second in the form of a three-part scherzo and the third combines rondo, sonata and variation forms.

Smyčcový kvartet As dur, op. 105

Kvartet As dur op. 105 je Dvořákovým posledním ze čtrnácti smyčcových kvartetů a zároveň i posledním komorním dílem vůbec. Komponovat jej začal ještě za svého pobytu v New Yorku v březnu roku 1895. První skicu však nedokončil a k tomuto dílu se vrátil až po příjezdu do Čech. Rádost z návratu do domovského prostředí zásadně ovlivnila definitivní podobu díla – kvartet vznikl v rozmezí tří týdnů (12.–30. 12. 1895).

Premiéra kvartetu se uskutečnila za autorovy účasti 16. dubna 1896 v tehdejší pražském hotelu Platýz. Kvartet byl přijat s velkým uznáním a již v srpnu 1896 vydán v Simrockově nakladatelství. Kritika publikovaná v soudobém hudebním periodiku Dalibor říká: „... Skladba tato, překypující novými hudebními krásami a nejrůznějšími hudebními cítěním, elektrizovala přítomné posluchače...“ V prosinci téhož roku mělo dílo premiéru v New Yorku.

Kvartet zachovává obvyklou čtyřvětou formu, přičemž těžiště leží v nejdelší a materiálově nejpěstřejší, větě poslední. Introdukcí uvedená první věta, podobně jako věta poslední, nese schéma sonátové formy.

Druhá věta je komponovaná ve formě scherza s nádherně zpěvným triem, třetí volná pomalá věta vyjadřuje Dvořákovy pocity štěstí, radosti a vděčnosti z návratu do vlasti.

Finální věta pak přináší celkovou syntézu díla a zároveň i novou variaci v sonátové formě v podobě třetího tématu namísto obvyklých dvou.

Smyčcový kvartet As dur tak společně s kvartetem G dur op. 106, komponovaném ve stejném roce, reprezentují Dvořákovu tvůrčí syntézu v tomto žánru a vynikají vzácnou hloubkou hudebních myšlenek a dalším rozvíjením klasického čtyřvětého sonátového schématu.

String Quartet in A flat major, Op. 105

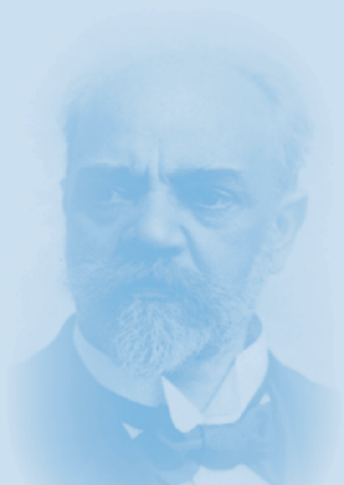
The String Quartet in A flat major, Op. 105, is the last of Dvořák's fourteen string quartets and also his last chamber composition. He started work on the quartet during his stay in New York in March, 1895. However, he did not finish the initial draft and it was not completed until after his return to Bohemia – in the three weeks between December 12th and 30th, 1895.

Dvořák was present at the quartet's premiere on April 16th, 1896, in the Platýz Hotel in Prague. The quartet was received with great acclaim and was published in August 1896, by the Simrock publishing house. A review published after the premiere in the magazine Dalibor said, "*This composition, abounding in musical beauty and the most fervent sentiment, has electrified the audience...*" In December of that year, the work was given its premiere in New York.

The quartet has the usual form of four movements of which the last, the longest and richest, is the keystone of the work. The first movement begins with an introduction, and similarly to the final movement, is in sonata form. The second movement is in the form of a scherzo with a beautiful melodious trio. The third movement expresses Dvořák's feelings of happiness, joy and gratitude for his safe return to his homeland.

The final movement provides the climax, as well as a new style of sonata form with three themes instead of the usual two.

The String Quartet in A flat major, together with the String Quartet in G major, Op. 106, which was composed the same year, represent Dvořák's creative peak of this genre and stand out because of the depth of the musical ideas and the further development of the standard four-movement sonata form.

EuroArt Praha je společnost, která již třetím rokem pořádá mezinárodní setkání předních komorních souborů a sólistů se Stamicovým kvartetem pod názvem Festival EuroArt Praha. Prezentuje komorní díla českých skladatelů a zahraničních autorů ze zemí hostujících umělců.

Koncerty se konají celoročně v Sále Martinů Lichtenštejnského paláce na Malé Straně v Praze.

Všechny koncerty jsou pořádány pod patronací Ministra kultury ČR, Magistrátu hlavního města Prahy a v těsné spolupráci s velvyslanectvími a kulturními instituty v Praze.

EuroArt Prague is a company mainly involved in organising an international music festival, "Festival EuroArt Praha", with the Stamic Quartet and leading chamber music ensembles and soloists. The aim is to present the best of Czech and foreign chamber music.

Monthly, from October to June, the guests of Festival EuroArt Praha are invited to perform in the famous Prague Martinů Hall at the Liechtenstein Palace in Malá Strana.

The concerts are organised under the patronage of the Minister of Culture of the Czech Republic and the Council of the City of Prague, in close collaboration with the Cultural Institutes and Embassies of the participating countries.

Stamic Quartet / Bedřich Smetana, Antonín Dvořák

Bedřich Smetana
String Quartet No. 1,
E minor, "From My Live"

[1] Allegro vivo
passionato	7'29"
[2] Allegro moderato
à la Polka	5'30"
[3] Largo sostenuto	8'18"
[4] Vivace	5'59"

Stamic Quartet
Jindřich Pazdera – violin
Josef Kekula – violin
Jan Pěruška – viola
Vladimír Leixner – cello

Antonín Dvořák
String Quartet
A flat major, Op. 105

[5] Adagio ma non troppo.
Allegro appassionato	7'39"
[6] Molto vivace	6'07"
[7] Lento e molto cantabile	8'10"
[8] Allegro non tanto	10'26"

EuroArt Praha
Žalovská 122/11, 181 00 Praha 8
Czech Republic
www.euroart.cz
© + ® EuroArt Praha 2002

Nahráno:
Recorded at:
Hudební režie / Recording director:
Zvuková režie / Recording engineers:
Text:
Translation:

Produkce / Produced by:
Photo:
Grafika / Graphic:
Design:

Studio zámek Žirovnice v srpnu 2002
Studio Castle Žirovnice in August 2002
Boris Koblre
Jiří Šindelář, Zdeněk Zadražil
Markéta Lajnerová
Martin Stašek,
Michaela & David Freeman
Vojtěch Kozlík
Petr Poliak
Vladimír Komárek
Filip Blažek, Filipdesign.cz